

УДК 141.7:005.44(53)

Ель Гуессаб Карім
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії
Запорізького національного університету

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ АРАБСЬКОГО СВІТУ В АСПЕКТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРАКТИК

Двадцять перше століття кидає арабському світу виклик, який, можливо, визначить його майбутнє для наступних поколінь. Араби дуже стурбовані збереженням своєї культурної самобутності й незалежності перед країнами Заходу та їхньої всеосяжної глобалізації. Свідченням цього є величезна кількість арабської літератури про глобалізацію та її небезпеку, а також сотні семінарів, практикумів і конференцій, присвячених ісламу й глобалізації, арабо-мусульманській спадщині та її національно-культурним особливостям.

У світовій філософській традиції проблема глобалізації як новітня міждисциплінарна сфера наукових досліджень спирається на низку теоретичних концепцій, серед яких варто назвати роботи З. Баумана, Д. Белла, З. Бжезинського, І. Валлерстайна, С. Гантінгтона, Е. Гідденса, М. Кастельса, К. Поппера, Р. Робертсона, Е. Тоффлера, Ф. Фукуями. Також арабські дослідники із різних галузей гуманітаристики, такі як Мухаммед Сабіла, Амін Джалал, Жаміль Сааяр, Адбельхамид Таалат, Абдельрахим Матар, Тарік Рамадан і багато інших, займались вивченням питань, пов'язаних із глобалізацією.

Мета дослідження полягає в здійсненні соціально-філософського аналізу впливу глобалізації на розвиток арабського світу й життєдіяльність арабів.

В основі сучасного підходу до діалогу арабської культури з іншими лежить реальний факт «глобалізації» суспільного розвитку. Дію цієї тенденції зумовлює зростаюча інтенсивність зв'язків і відносин – економічних, соціально-політичних, культурних, науково-технічних, комунікаційних, які ніби «стягують» суспільства сучасного світу. Ці зв'язки, відносини, контакти і причетності додають планетарній цивілізації, що формується, якусь системну якість: збільшується всебічна взаємозалежність різних суспільств, країн, регіонів, що все активніше впливають один на одного.

Зазначимо, що глобалізація – процес становлення глобальної взаємозалежності людської спільноти в усіх сферах соціального, економічного, релігійного, інформаційного, екологічного життя людини [1].

Дослідження специфіки арабського контексту глобалізації передбачає визначення сутнісних характеристик суспільства загалом та арабського соціуму зокрема. Інтенсивність глобальних взаємозв'язків сприяє швидкому розповсюдженню на більшій частині планети тих типів культур, форм політичного, соціального й особливо економічного життя, знань і цінностей, які сприймаються як найбільш ефективні, оптимальні або просто раціональні для задоволення особистих і суспільних потреб. І в цьому аспекті арабська культура є затребуваною і зберігається, розвивається, розповсюджується як арабським етносом, так і світовою спільнотою.

Однак глобалізація не означає якої-небудь уніфікації культур або випрямлення генези макрорегіональних і локальних цивілізацій. Кожне суспільство й соціальна група беруть із загальнолюдського досвіду тільки ті форми життя, які вони здатні освоїти в рамках своїх соціально-політичних, економічних і культурних можливостей. Реакцією на глобалізацію є інстинктивне прагнення різних людських спільнот, у тому числі й арабської, до збереження власної ідентичності, яке особливо яскраво виявляється у сфері культури, релігії, національної свідомості.

Аналіз глобалізації як феномена історії, на думку Л. Ороховської, показує, що це явище має два аспекти –

об'єктивний (як аспект суспільного життя) і суб'єктивний (як знаряддя цілеспрямованого впливу на суспільне життя).

Згідно з Т. Рамаданом, для арабського світу *проблема глобалізації* – це проблема збереження соціокультурної самобутності арабської цивілізації [2, с. 101].

Аналізуючи можливі перспективи глобальних тенденцій розвитку людства, вчені формулюють як оптимістичні, так і песимістичні прогнози наслідків глобалізації. Наприклад, генеральний директор Ісламської організації з питань освіти, науки і культури, доктор Абдулазіз Отман Ат-Туейджрі зазначає, «цей процес не позбавлений загроз, застерігає від небезпеки культурної глобалізації та закликає до відродження культурного проекту, тому потрібно поглибити відносини між мусульманами та їхньою спадщиною, що виділяється елементами сили, аби протистояти всім труднощам» [3, с. 17]. Водночас ліберально налаштовані єгипетські інтелігенти: Бутрос Бутрос Галі, колишній генеральний секретар ООН, і Габер Ахмед Асфур, професор Каїрського університету – застерігають від спроб нав'язати «чужу культуру нашим традиціям». Асфур описує глобалізацію як варварство, що прагне нав'язати умови, які суперечать культурному розмаїттю. Він засуджує репресивні заходи глобалізації уніфікувати світ і підпорядкувати все одній культурі [4].

Однак серед арабської інтелігенції існує й думка, що Захід раніше являв собою цивілізовану та гуманістичну модель суспільства для наслідування, при чому не потрібно змінювати деякі свої традиції на західні. Звідси випливає, що глобалізація – це, врешті-решт, не так уже й погано, але за умови, що араби готові до цього. Лауреат Нобелівської премії Нагіб Махфуз хоча й критикує американську перевагу й зверхнє панування, але не бачить суперечностей між західною та ісламською цивілізаціями.

Якщо підійти до феномена глобалізації з морально-духовних цінностей, то варто зазначити, що мусульмани завжди пишались і трепетно ставилися до своєї релігії. Треба пам'ятати, що, згідно з Кораном, «Аллаху належить влада під небесами й землею і тим, що в них, і Він потужний над всякою річчю» [6, с. 5, 20]; «Не спіткає нас ніколи ніщо, крім того, що накреслив нам Аллах» [6, с. 9, 51]. Таке трепетне ставлення виникало з того факту, що іслам є не тільки вірою, а й законом, шари'атом, який регулює всі аспекти людського життя, в тому числі господарські операції, шлюб і розлучення, а також питання держави.

Отже, будь-яка модифікація шари'ату рівнозначна розведенню або взагалі запереченню статей віри в ісламі. Мусульмани вважають більш зручним обходити закон, а не змінювати його. Нездатність розділити релігійні та світські питання, релігію й державу дала ісламу й мусульманам значну стійкість до змін. Будь-яка можлива загроза ісламу ображає почуття віруючих, і це часто викликає оборонні дії та заклик повернутися до «благочестивих предків».

Отже, трансформація системи духовних цінностей у сфері морально-етичних уявлень має враховувати, що глобалізація – не перше явище, яке мусульмани вважають загрозою своїй віри. Вестернізація або модернізація загалом завжди сприймалися як загроза «культурного вторгнення» з боку християнського Заходу. Ця загроза йде ще з часів хрестових походів, тому й до цього дня християн, особливо християн Заходу, називають хрестоносцями. Крім того, як зазначає Жаміль Сааяр, західна колонізація й панування імперіалізму над переважною кількістю мусульманських

країн, створення, беззастережна підтримка Ізраїлю та нищівне вторгнення в Афганістан, Ірак і Сирію активізували страх арабів і мусульман перед Заходом і ненависть до нього. Отже, глобалізація являє собою кульмінацію історичних подій, спрямованих на підлив ісламу [5, с. 70].

Якщо підійти до феномена глобалізації з морально-аксіологічного погляду, то варто зазначити, що основна частина арабської літератури з питань глобалізації відображає страх перед цим новим явищем і недовіру до нього. Аділь Хуссейн, відомий лідер Братства мусульман, виступає проти «обману й хитрості» західних засобів масової інформації (далі – ЗМІ) в «промиванні мозку» арабів і мусульман. Контролюючи ЗМІ, як він стверджує, люди із Заходу поширюють аморальність і «душуть нашу релігію та ідентичність». Як і багато інших лідерів, він виділяє «Американсько-ізраїльську змову» проти ісламу. На підставі вірша (6,49:13) з Корану, у якому йдеться про те, що Бог створив людину вже «народами та племенами», він відкидає твердження, що глобалізація створить один світ і одну культуру.

Абд Аль-Ваххаб Аль-Масірі, відомий мусульманський письменник, описує це як «безглузду брехню». Твердження про те, що всі люди рівноправни, що існує новий світовий порядок, справедливість і права людини; що весь світ – це «маленьке місто», яке регулюється глобальним набором цінностей, на його думку, є хибним. Він додав, що знайома нам глобалізація – це гамбургери, кока-кола, мак доналдс тощо. Він стверджував, що глобалізація заснована на наборі матеріальних цінностей. Західні лідери «заперечують людські особливості, навіть людство як таке». Однак Аль-Масірі впевнений, що ісламські цінності «мобілізують мусульманський народ для протистояння цій смертельній тенденції, яка розчиняє національні й релігійні особливості людей» [7].

Глобалізація прирівнюється до секуляризації, що означає «поділ релігії та життя, заміну ісламу прагматичними й матеріалістичними європейськими та американськими думками», – стверджує Набіль Мулін. Глобалізація мусульманського світу означатиме «вилучення з ісламу думки й дії, щоб мусульмани стали підкорятися Заходу» [8, с. 76].

Права людини, свобода та демократія – це раціоналізація влади й інтересів західних країн та Америки зокрема. Аби нав'язати мусульманському світу американську глобалізацію, захід підтримує світські сили, захищає відступників від ісламу, наприклад, Салмана Русдї, Тасліма Нашрін, і підтримує світські режими, які виступають проти ісламу. Іншими словами, прагматизм і постмодернізм є провідними принципами американської глобалізації. Іслам не може залишатися байдужим до цього штурму. Нове бачення й альтернативна цивілізація, отримані в результаті взаємодії ісламських істин із реальною дійсністю, необхідні, щоб цьому запобігти.

Араби та мусульмани бережуть свою культурну самобутність, корінь якої лежить в ісламській історії й культурі. На форумі з боротьби з антимусульманською дискримінацією та ненавистю, що відбувся в штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку 17 січня 2017 р., у якому взяли участь представники урядів, громадянського суспільства та окремі особи з наукової спільноти, Моїз Бухарі, радник генерального секретаря організації ісламського співробітництва, підкреслив, що «біда буде поширюватися по всьому світу, якщо глобалізації вдасться віддалити людей від їхньої культури й самобутності». Інші учасники висловили схожі погляди, закликаючи мусульман до спільних зусиль для зміцнення країни як економічно й політично, так і соціально, щоб мусульманський світ зміг протистояти проблемам епохи [9].

Цей арабо-мусульманський страх, як і турбота про культурну самобутність, можуть бути перебільшені, але в більшості випадків вони щирі. Аль-Азгар, вищий релігійний заклад, призначений для виховання в мусульман розуміння важливості їхньої релігії, повинен показати, що «іслам цінний для всіх часів». Конференція мусульманських учених, багато з яких є випускниками Аль-Азгар, проведена в Каїрі (Єгипет) у серпня 2016 р. Вона була спрямована на вирішен-

ня цієї проблеми. «Ми стурбовані культурою, – пише голова Аль-Азгару доктор Ахмед Аль Таеб, – вона складається з твердої релігійної віри, набору цінностей, принципів, звичаїв і справжніх традицій». Він підкреслює «зобов'язання перед Богом, сім'єю та батьківщиною».

Під впливом емоцій Аль Таеб звертається до заходу так: «Ваша глобалізація, підступні хвальки, – всього лише довільна гегемонія, деспотична влада, гнітюча несправедливість і непроглядна темрява, тому що вся глобалізація відбувається без релігії й без совісті. Це глобалізація насильства, безтурботної партійності, подвійних стандартів, поширеного матеріалізму, расизму, обурливого варварства та незрозумілого егоїзму. Це глобалізація, яка дає людям ілюзії, які призводять до загибелі й поховання мрії людей, розсипаючи квіти над голодними трупами» [10].

Низка провідних учених направили свою зброю на культурну глобалізацію. Доктор Салім аль-Авва, видатний єгипетський ісламіст, писав, що глобалізація має, по-перше, культурне значення, умови якого беруться із західної культури. Поширити їх – це те саме, що й визнати панування цієї культури. Він наполягав на тому, що в мусульман немає іншого вибору, крім стверджувати «свою культурну та релігійну самобутність» в умовах глобалізації. «Іслам, – додає він, – твердо вистояв перед найпершими навалами й не програє новим» [11].

У книзі «Мусульмани і глобалізація» (араб. мовою «*أهل الإسلام والحوار*» Аль-Кардаві, відомий ісламський учений і найпопулярніший телеведучий проповідей в арабському світі, описує глобалізацію як «новий імперіалізм, долю, яка нам визначена».

Зіставляючи «американізацію світу» з універсалізмом ісламу, в якому всі народи світу вважаються братами (пор Корану: 21: 107/25: 1), Карадаві звинувачував християнський Захід у тому, що він «сидить склавши руки», тоді як мусульмани знаходяться під загрозою. «Ні США, ні НАТО не турбувалися про те, що відбувається в ісламському світі» [12].

Для Карадаві найбільш значущими небезпеками глобалізації є «наші переконання, цінності, мова та література». Культура глобалізації, як він говорить, є однією зі сфер споживання й розпусти, яка виправдовує те, що заборонено небесною релігією й людськими ідеалами. Це культура відкритого та вільного сексу, вона легалізує навіть одностатеві шлюби. Карадаві непокоїть арабо-мусульманська молодь, яка є жертвою західних спокус.

Карадаві критично ставиться до арабо-мусульманських інтелектуалів, які борються за культурну глобалізацію, відкидаючи доводи про те, що культура є універсальною, і не тільки західна. Він показав відмінність між культурою та наукою. Наукові закони універсальні й не залежать від релігії, країни чи народу, тоді як кожна культура має свої особливості. Культура не є чистим і абстрактним знанням; це знання та пізнання, змішані з цінностями й переконаннями, втіленими в акціях і відбитими в літературі та мистецтві, про які дізналися і які випробували. Це залежить від релігії, мови, середовища й культурно-цивілізаційної спадщини, а також взаємодії з іншими культурами.

Як прихильник арабо-мусульманської автентичності і як багато інших письменників з ісламськими схильностями, Карадаві відкидає імпорт «ідеологій і доктрин», що виникли в інших культурах. Він бачить глобалізацію як стійке зусилля до «християнізації світу» шляхом уведення «релігійного імперіалізму» за допомогою військових, економічних, політичних та інших засобів. Зрештою, все це послугує, за словами Карадаві, збереженню Ізраїлю та сіоністського проекту.

Визнавши, що глобалізація неминуха, Карадаві запропонував лояльно ставитися до неї. На його думку, немає ніякої шкоди від позитивних досягнень глобалізації. Іслам однаково залишається цитом.

Першим кроком до поліпшення арабо-мусульманського життя Карадаві запропонував «знати, що сталося з нами, а не звинувачувати інших у всіх наших бідах. Ми повинні

бути цілеспрямованими, щоб змінити себе, своє життя й наше суспільство відповідно до божественної Сунни» (пор Корану: 13: 11). Пам'ятаючи про страшну картину радикальних ісламістів, які давили іслам, він закликає до взаємодії із Заходом, щоб виправити помилкове враження, яке він має про іслам. Водночас «ми закликаємо Захід відмовитися від старої ворожнечі та нових проєктів, щоб контролювати наші країни й наші ресурси. Час імперіалізму минув. Ми повинні вільно організовувати своє життя у світлі нашої віри. Захід не повинен насильно нав'язувати нам свою філософію й не повинен вороже ставитися до нас». Він стверджував, що «іслам – мирна релігія, і ті мусульмани, які використовують насильство, не розуміють іслам. Вони змушені застосовувати насильство й екстремізм несправедливого Заходу». Пізніше Карадаві оголосив, що вбити американських цивільних осіб – це законно; він підтримав Усаму бен Ладена й талібів. Звинувачуючи США, він не знайшов невідповідності в тому, що саме там навчаються його двоє дітей, а інший – в американському університеті в Каїрі [12].

Для Мухаммада Кутба, іншого провідного ісламістського вченого, глобалізація є найгіршою формою «імперіалізму», несправедливою й зарозумілою формою, яка прагне не тільки грабувати кошти для існування народів, а й знищувати їхню ідентичність і перетворювати їх у підлеглих і рабів. Націлена саме проти мусульман, глобалізація, за словами Кутба, – це «восьминіг, який розправляє свої щупальця в політиці, релігії, думці, моралі, побуті, культурі, традиціях і звичаях» [13]. Він звинуватив мусульман у нехтуванні своєю релігією та зобов'язанням. Зокрема, він звинуватив мусульман у тому, що вони піддаються спокусам глобалізації. Не доводиться сумніватися й у його усвідомленні того, що іслам перевершує глобалізацію та західну цивілізацію, яка є «розпусною цивілізацією». Іслам, на його думку, є «тільки звуковою системою» [13]. Тоді як глобалізація нав'язує певний спосіб життя, іслам визнає різноманітність. Провідна тема в ісламістській критиці – його особлива увага на права «культурного розмаїття». Абдулазіз Отман Ат-Тудейдрі, генеральний директор із питань Ісламської освіти, науки і культури (ІСЕСКО), застосовував декларацію Міжнародного культурного співробітництва, видану Генеральною конференцією ЮНЕСКО, у якій підтверджується гідність кожної культури, права й обов'язки кожного народу на власну культуру, стверджується, що «всі культури зі своєю багатю різноманітністю, відмінностями, взаємним впливом становлять важливу частину спадщини, що належить усьому людству», «розмаїття ідентичностей та особливостей не суперечить інтересам народів і націй за умови, що людству дозволено співпрацювати на основі взаємного спілкування та співіснування» [14].

Якщо уникнути тотожності народів підступними й примусовими засобами, то для західної глобалізації, на думку Ат-Тудейдрі, це буде не тільки відхиленням від природного ходу речей, повстанням проти законів Всесвіту й сутності життя, а й порушенням усіх законів домовленості людини, що є небезпечним для норм міжнародного права, миру, безпеки й стабільності у світі.

«Але як може бути збережена культурна ідентичність у контексті далекосяжної глобалізації?» – цікавився Ат-Тудейдрі. Він уважав, що західна позиція має чималий вплив на самотність інших народів. Захід пишеться ідентичністю своїх народів і відмовляється визнавати національні ідентичності інших, але в широкій заяві висуває свої звинувачення, що глобалізація, будучи еквівалентом американської гегемонії, несумісна з нормами міжнародного закону, реальністю міжнародних відносин і можливістю ввести єдину національну економіку, мати суверенітет і принцип культурного розмаїття. Він попереджає про колапс у світовій стабільності й зазначає, що «анархія повинна бути в мисленні та поведінці» [14].

Однак Ат-Тудейдрі переконаний, що людство не зможе відокремити себе від обмеження глобалізації. А це призведе до феномена глобалізації на теоретичному й практичному рівнях.

Ат-Тудейдрі передбачає, що «міжнародна воля повинна залучати глобалізацію до науки, технологій і знань загалом так, щоб культурний і науковий аспекти перевищували економічну й політичну складові, щоб захистити національні інтереси держави, права окремих осіб і громад, самотність народів і націй». Отже, «глобалізація повинна співіснувати в ідентичних рамках культурного розмаїття для досягнення людського процвітання й миру у світі. Тільки тоді глобалізація може бути благом для людства, а не прокляттям» [14].

Загалом глобалізація сприяє тому, що вперше зміни, які відбуваються в рамках однієї країни або групи країн, впливають на решту світу, тобто весь світ поступово включається в загальносвітові процеси трансформації.

Глобалізація, отже, сприяла розвитку правових інститутів свободи, але супроводжувалася загостренням почуття несправедливості, тому що одним народам надала переваги, для інших же була «кроком назад». Глобалізація зумовлює зростання нерівності і сприймається як несправедливість у своїй основі, пропонуючи закріпити як факт уже стан справ і права основних суб'єктів, а несправедливість породжує боротьбу за визнання своєї значущості, самоствердження.

Література

1. Власов В.І. Глобалістика і глобалізація: терміни і поняття / В.І. Власов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://inb.dnsgb.com.ua/2010-4/10_vlasov.pdf.
2. Tariq Ramadan, Muslims and Globalisation, Pouvoirs, revue française d'études constitutionnelles et politiques. Pouvoirs n°104 – Islam et démocratie – janvier 2015. – P. 97–109.
3. Abdulaziz Othman Altwajiri. Plan d'action pour la promotion du rôle de la Médiation Culturelle dans le monde Islamique.// Publications de l'Organisation islamique pour l'Éducation, les Sciences et la Culture. – Rabat-ISESCO-1437H, 2016. – P. 36.
4. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ouruba.alwehda.gov.sy/node/228254>.
5. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ouruba.alwehda.gov.sy/node/228254>.
6. Коран / пер. с арабского и комментарии И.Ю. Крачковского. – К. : Феникс, 2005. – 54
7. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kutub-pdf.net/online/read/4044.html>.
8. Nabil Mouline, Les clercs de l'islam. Autorité religieuse et pouvoir politique en Arabie saoudite (XVIII-XXIème siècle), PUF/Proche Orient, Paris, 2011. – P. 220.
9. Co-organized by OIC, Forum on Combating Anti-Muslim Discrimination Focuses on Solutions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.oic-oci.org/topic/?t_id=13046&t_ref=5725&lan=en.
10. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mobtada.com/news_details.php?ID=504097.
11. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ahlanse.com/mod.php?mod=news&modfile=item&itemid=1184>.
12. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.qaradawi.net/new/Book-82>.
13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ar.islamway.net/book/6609/%>.
14. فيفاقثا لثا فيو هلا و يبدال دنلا. روفصع رباح. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.alarab.co.uk/?id=72352>.

Анотація

Ель Гуессаб Карім. Специфіка соціально-філософського аналізу арабського світу в аспекті глобалізаційних практик. – Стаття.

У статті проведено теоретичний аналіз сутності глобалізації, а також констатовано збереження традиційного впливу ісламу на всю систему політичних, соціокультурних, життєвих цінностей арабів. Дослідження цих факторів є досить

актуальним завданням, що дає змогу сформувати конструктивне бачення процесів, які відбуваються в арабському світі. Під впливом глобалізації зростає інтенсивність зовнішніх впливів. Те, що відбувається в арабських країнах, є частиною глобального, глибинного процесу світової перебудови. Сучасна цивілізаційна інваріантність дає можливість говорити про початок дефрагментації самої глобальної системної культури – посилення окремих її складових (традиції, наприклад) в одних цивілізаційних типах і ослаблення – в інших. Цей висновок дає змогу зрозуміти логіку сучасного етапу культурно-історичного процесу глобалізації, пояснити значення цивілізаційних відмінностей, побачити сенс у співіснуванні різних соціокультурних парадигм. Описуються факти негативного впливу глобалізації на руйнування єдності арабів, до чого призводить сукупність факторів, що суперечать подальшому розвитку й існуванню глобалізації в теперішньому вигляді.

Ключові слова: арабський світ, глобалізація, іслам, культура, ідентичність.

Анотація

Эль Гуэссаб Карим. Специфика социально-философского анализа арабского мира в аспекте глобализационных практик. – Стаття.

В статье проведен теоретический анализ сущности глобализации, а также констатировано сохранение традиционного влияния ислама на всю систему политических, социокультурных, жизненных ценностей арабов. Исследование этих факторов представляется весьма актуальной задачей, что позволяет сформировать конструктивное видение процессов, происходящих в арабском мире. Под влиянием глобализации возрастает интенсивность внешних влияний и воздействий. То, что происходит в арабских странах, является частью глобального, глубинного процесса мировой перестройки. Современная цивилизационная инвариантность позволяет говорить о начале дефрагментации самой глобальной системы культуры – усилении отдельных ее составляющих (традиции, например) в одних цивилизационных типах и ослаблении – в

других. Данный вывод позволяет понять логику современного этапа культурно-исторического процесса глобализации, объяснить значение цивилизационных различий, увидеть смысл в сосуществовании различных социокультурных парадигм. Описываются факты негативного влияния глобализации на разрушение единства арабов, к чему приводит совокупность факторов, противоречащих дальнейшему развитию и существованию глобализации в настоящем виде.

Ключевые слова: арабский мир, глобализация, ислам, культура, идентичность.

Summary

El Guessab Karim. Specifics of the socio-philosophical analysis of the Arab world in terms of globalization practices. – Article.

In the article the theoretical analysis of the nature of globalization, as well as the preservation of the traditional influence of Islam on the entire system of political, socio-cultural values in life of the Arabs. The study of these factors is very urgent task that allows you to create a constructive vision of the processes taking place in the Arab world. At the same time under the influence of globalization is increasing the intensity of external influences and impacts. What is happening in the Arab countries is part of a global, in-depth process of global restructuring. Modern civilization invariance allows us to speak about the beginning of the defragmentation most global cultural system – strengthening of its individual components (traditions, for example) in certain types of civilization and weakening others. This finding allows us to understand the logic of the current stage of cultural-historical process of globalization, explain the significance of civilizational differences, to see the meaning of the coexistence of the different socio-cultural paradigms, as the author describes the facts the negative impact of globalization on the destruction of the unity of the Arabs, and the resulting combination of factors, contrary to the further development and globalization of the existence of in its present form.

Key words: The Arab world, globalization, Islam, culture and identity.